

Cenaclul dramaturgilor

17

în lectură:

„La început a fost

peștele“

de Dan Plăeșu

În ședința de lucru a cenaclului dramaturgilor din 6 decembrie, prezidată de Paul Everac, secretarul secției de dramaturgie a Asociației scriitorilor din București, s-a prezentat comedia lui Dan Plăeșu, publicist și autor al unor piese reprezentate pe scena gălățeană. Lectura textului, condusă de Alexa Visarion, a fost făcută de actorii: Șt. Mihailescu-Brâila, Sebastian Papaiani, Ion Anghel, Adriana Trandafir, Liana Mărgineanu, Costel Gheorghiu, Constantin Măru, Nicolae Ivănescu, M. Dumitru, Florin Dobrovici. Iată câteva păreri spicuite din luările de cuvânt:

P. MÎNTULESCU: Dacă piesa ar fi fost dusă pînă la capăt pe planurile real/absurd, ar fi fost mai bună. Păstrată doar pe planul absurdului, ar fi fost chiar foarte bună. Replicile versificate au un mare haz.

GH. RICUS: Piesa de azi e o comedie rurală, inspirată din viața satului... Ea rezistă la lectură, în ciuda unor carențe de structură. Autorul are virtuți certe de comediograf. Replica este alertă, dar situațiile dramatice uneori sînt precipitate, vezi scena cu deturnarea accelerată de ora 14. Alunecarea planului real spre viscoșmar și invers nu este un procedeu de

bun augur... (Pentru cine? n.n.) Cu voință, curaj și imens tact în evitarea aglomerării de scene de culminații, D. P. ne va da în viitor bune comedii.

VASILE IOSIF: O primă impresie: actorii Teatrului Giulești, prin lectură, au ridicat nivelul piesei. Piesa, „țărănească”, m-a surprins și m-a interesat. Prima parte mi se pare mai realizată, dar e lungită. Nu e clar pe cine critică autorul, critica nu mi se pare diferențiată. Limbajul de asemeni e prea orășenizat, e neveridic, latura de vodevil nu m-a satisfăcut.

MARIANA PETRESCU: Deși piesa e cu țărani, nu i se poate aplica termenul de „comedie rurală”! E o comedie fură, un vodevil cu șanse de mare succes de public. Satira e corosivă la adresa unei birocrății corupte. Mijloacele scriiturii sînt însă „de import”, nu derivă din realitatea mediului descris, limbajul e prea emancipat. Dar verva replicii e autentică, și nivelul satirei, îndrăzneț.

OCTAVIA TREISTAR: Personalul Stîngaciu descinde din comediiile lui Baranga, face parte din familia „mielului turbat”. Piesa, la început, promite o comedie atroce. Autorul cunoaște realitățile acestei lumi rurale, premisa piesei este excelentă

și primul act este chiar bine făcut. După sancționarea clicii corupte, acțiunea se desfășoară nemotivat și interesul scade. Această comedie promițătoare, ce ne amintește de unele modele ale genului, ne convinge totodată că e nevoie de asemenea comedii. Cu unele corecturi la limbajul „emancipat”, piesa are șanse să fie jucată. Echipele de amatori, teatrele muncitorești au nevoie de asemenea comedii justițiare.

LAURENȚIU ULICI : Autorul se vâdește a fi un discipol al lui Tudor Popescu în varianta „teatrului rural”, sau mai degrabă el se situează pe o atrăgătoare linie de mijloc între Baranga și Mazilu. E o comedie crudă, violentă, necruțătoare cu efectele. Nu se văd cauzele unor maladii, ci efectele. Piesa începe cu o situație de anecdotă, cu un moment revuistic. Eroul necorupt — o incoruptibilitate ridicolă — vine parcă dintr-o piesă poporanistă, miroase a idilism. Piesa e evazionistă, nu vizează corupția însăși, ci efecte revuistice. Tendința către vodevil nu e benefică pentru autor.

VALENTIN SILVESTRU : Cum poate fi categorisită „evazionistă” o satiră împotriva abjecției, abuzurilor, a servilismului? Evazioniste numim micile comedii de alcov, spanacurile adulterine ș.a.m.d. Comedia *La început a fost peștele* nu e despre sat, ci despre relațiile deteriorate dintre sat și oraș, unde nu încapă nici un fel de evazionism. resping acest calificativ. Cred că avem de-a face cu o comedie satirică bună. Autorul este un om de talent, piesa are haz (mai mult decît s-a văzut la această lectură) și are o țintă importantă: critică inautenticitatea, devalorizarea. Dată fiind afonia unora la umor, autorul va întâmpina dificultăți. Piesa are unele poncife, sondajul

satiric nu e prea profund, dar raportul dintre abuzul de putere și slugărmăcie e bine descris. Finalul nu e mulțumitor, dar, poate, cum spunea Camil Petrescu, finalul nu e lucrul hotărîtor într-o piesă! Cred în această comedie, o văd jucată ca atare, e o comedie virulentă necesară pentru drenarea unor moravuri.

ANDREI BĂLEANU : Textul are reale calități comice și autorul se vâdește realmente înzestrat pentru comedie. Față de o primă varlantă, pe care o cunoșteam, autorul a găsit soluții noi și i-a adus substanțiale îmbunătățiri. Avem nevoie de comedie în toate variantele, de satiră, de farsă și de vodevil. În masele largi ale publicului, afonia față de umor se întâlnește rar. Să scriem fără inhibiții comedie de calitate. Direcția satirică a acestei piese, prin calitatea replicii și a situației comice, ne servește, deși lipsa de experiență a autorului e vizibilă.

PAUL EVERAC : Ca și Ulici, cred că nu trebuie să confundăm simptomatologia piesei cu etiologia ei. Piesa promite foarte mult, dar are un prag de poticnire. Prima scenă are un caracter emblematic, pare un insert burlesc; piesa ar fi fost bună, dar, din nefericire, nu rezistă pînă la capăt. Sînt însă momente de grație naivă, scena dintre milițian și Sîngaciu. Piesa denunță uriașa regie ce „bintuie” în anumite medii, dar soluțiile dramatice sînt schematice, calde. Soluția reclamației reparatoare e calpă. Să ne ferim de clișeele optimizante!

În încheierea discuțiilor, autorul a mulțumit tuturor celor prezenți pentru interesul demonstrat față de piesă, ca și Teatrului Giulești, actorilor și regiei, care au asigurat prezentarea piesei în cenaclu.

INTERIM